

Duurzaam en v

Diervoeding

[Carolien Makink]

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat zijn kernwaarden voor de Overleggroep van Producenten van Natte Veevoerders (OPNV). Deze thema's stonden dan ook centraal op het minisymposium dat OPNV samen met Schothorst Feed Research organiseerde ter gelegenheid van het verschijnen van de Informatiebundel Vochtrijke Diervoeders voor Varkens en Rundvee.

Voorzitter Harry Vossebeld van OPNV toont de nieuwe informatiebundel Vochtrijke Diervoeders.

In 1999 verscheen de vorige versie van de informatiebundel 'Bijproducten en ruwvoerders voor varkens, vleesvee en melkvee', uitgegeven door VVM. Hoog tijd voor een actuele versie dus. Daarom organiseerde de Overleggroep van Producenten van Natte Veevoerders (OPNV) een minisymposium waarbij de eerste twee exemplaren werden uitgereikt aan varkenshouder Maarten van der Vleuten en melkveehouder Mark Boer, enthousiaste gebruikers van vochtrijke voeders. Het naslagwerk bevat informatie over de meeste courante vochtrijke diervoeders. Per product geeft de bundel een omschrijving, inclu-

sief conservering en gebruikadviezen. Tevens is een algemeen hoofdstuk over opslag en conservering opgenomen. Voor elk product wordt de nutriëntensamenstelling vermeld. Deze bundel is daarmee een waardevol naslagwerk voor producenten, vertegenwoordigers en gebruikers van vochtrijke voeders.

Kernwaarden

Voorzitter Harry Vossebeld legt uit hoe OPNV de kernwaarden maatschappelijk verantwoord en duurzaam concreetiseert. Van oudsher is 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' vooral gericht op de mens: de gevolgen van het

ondernemen op de mens, binnen en buiten de onderneming, 'licence to produce'. Het begrip 'duurzaamheid' wordt meer geassocieerd met economie en milieu. Als criteria voor het beoordelen van duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen noemt Vossebeld voedselveiligheid, klimaatverandering, milieu, dierenwelzijn, concurrentiekracht, sociaal, bedrijfsethiek en grondstoffenvoorziening. Op alle terreinen scoort de vochtrijke diervoedersector goed tot zeer goed. Omdat de vochtrijke producten voortkomen uit de levensmiddelenindustrie, is de voedselveiligheid gewaarborgd, alle producenten zijn GMP+ gecertificeerd. De keten is bovendien kort en transparant. De vochtrijke diervoeders hebben een positief effect op diergezondheid en daarmee op het dierenwelzijn. Het lijkt misschien dat vochtrijke diervoeders minder goed zijn voor het milieu (transport van water), maar een rekensommetje bewijst het tegendeel: qua energie kost het transport van natte diervoeders, met een ds-gehalte van 18 procent, 80 MJ per ton. Als de voeders eerst zouden worden gedroogd, kost dit 2400 MJ per ton. Samen met de verwerking van het droge product in mengvoerders (60 MJ/ton), en het resterende transport (5 MJ/ton) kost dit dus dertig keer zo veel energie als het transporteren van het natte product. Eenzelfde berekening van de CO₂-uitstoot laat zien dat drogen van de natte producten ongeveer 25 keer zoveel CO₂-uitstoot geeft als transport van het natte product. Toepassing van vochtrijke diervoeders verbetert de benutting van nutriënten en mineralen, zodat ook hier winst wordt behaald voor het dier en de veehouder. De OPNV-achterban zorgt voor een duurzame aanwending van co-producten uit de levensmiddelen-, genotmiddelen- en biobrandstoffenindustrie. Restproducten, die niet (meer) geschikt zijn voor humane consumptie worden

verantwoord

Informatiebundel vochtrijke diervoeders

tot waarde gebracht in de veehouderij. De sector biedt daarnaast werkgelegenheid in de food- en feedindustrie.

Waardering

Voor een correcte aanwending van vochtrijke diervoeders in de veehouderij is een juiste inschatting van het nutriënten- en energieaanbod van wezenlijk belang. Jan Fledderus van Schothorst Feed Research legt uit wat daar zoal bij komt kijken. „De energiewaarde wordt berekend met een (vereenvoudigde)

formule, waarin de gehalten aan verteerbaar

ruw eiwit, verteerbaar ruw vet, zetmeel, enzymatisch verteerbare suikers en fermenteerbare koolhydraten voorkomen.“ In het geval van vochtrijke diervoeders komt daar nog een correctie voor de gevormde fermentatieproducten (vluchtige vetzuren, melkzuur, alcohol) bij. Bij Schothorst Feed Research wordt verteringsonderzoek uitgevoerd volgens een gestandaardiseerd protocol. Het onderzoek wordt gedaan met gezonde vleesvarkens met een gewicht van 50 tot 100 kg, individueel gehuisvest en beperkt gevoerd (gelijke EW-opname). De te onderzoeken voeders bevatten een markeerstof, zodat het niet nodig is om kwantitatief mest te verzamelen. Bij verteringsonderzoek naar vochtrijke producten zijn versheid en uniformiteit van de testproducten van belang. De >>

Tijdens opslag kan de samenstelling van vochtrijke voedermiddelen veranderen.

Overzicht van producten

De OPNV startte in 1988 en werd notarieel opgericht in 1995. De vereniging behartigt de algemene, niet-commerciële belangen van de producenten van vochtrijke voedermiddelen. Naast producenten zijn ook handelaren vertegenwoordigd in OPNV.

In 2006 werd ruim vijf miljoen ton vochtrijke diervoeders afgezet, waarvan 3,25 miljoen ton in de varkenshouderij en bijna twee miljoen ton in de rundveesector. Tweederde van het tonnage is afkomstig uit Nederland, de rest komt uit omliggende landen (Duitsland, België, Frankrijk, Verenigd Koninkrijk). Dit geeft aan dat Nederland goed in staat is om deze producten tot waarde te brengen.

De productgroepen die vertegenwoordigd zijn in OPNV zijn:

<i>Industrie</i>	<i>Producten</i>
Zetmeelindustrie	Tarwezetmeel, maisglutenvoermeel, maisweekwater, aardappelpersvezels
Aardappelverwerkende industrie	Aardappelstoomschillen, aardappelproducten (rauw voor herkauwers, gestoomd/verhit voor varkens)
Suikerindustrie	Perspulp, cichoreipulp
Bierbrouwers	Bierbostel, biergist, voerbier
Fermentatie-industrie	Tarwegistconcentraat, gistcelwanden
Overige	Sojapasta

>> Informatiebundel vochtrijke diervoeders

(direct na productie) aangeleverde producten worden dan ook gekoeld opgeslagen, in gesloten containers.

Machiel Blok van het Productschap Diervoeder geeft aandachtspunten bij de waardering van vochtrijke voeders in de praktijk. „Het verteringsonderzoek wordt uitgevoerd met producten die direct na de productie of het vrijkomen ervan worden aangeleverd. In de praktijk worden deze producten na aflevering op het veehouderijbedrijf opgeslagen”, aldus Blok. Tijdens de opslag verandert de samenstelling van vochtrijke voedermiddelen. De fermentatiesnelheid en andere afbraakkenmerken veranderen (met name bij ingekuilde producten voor rundvee), wat effect kan hebben op de voederwaarde. Het is dan ook van groot belang dat de veehouder

goede voorlichting krijgt over de optimale conservering en bewaaromstandigheden van het geleverde product. Ook deze informatie is te vinden in de nieuwe informatiebundel.

Blok wijst ook op het belang van een nauwkeurige vocht- en ruw asbepaling. Als deze componenten onjuist worden geanalyseerd, heeft dit direct effect op de overige gehalten in het product. Als het vochtgehalte niet klopt, is het drogestofgehalte ook onjuist en als de asanalyse niet correct wordt uitgevoerd, klopt het organische stofgehalte niet.

Trends

Gert van Duinkerken, clusterleider diervoeding bij Animal Science Group, schetst de trends in de melkveehouderij en de kansen voor vochtrijke diervoeders

hierbij. Schaalvergroting en het streven naar kostprijsverlaging leiden tot meer vraag naar vochtrijke voeders, waarmee kan worden ingespeeld op periodiek beschikbare producten. Precision Livestock Farming kan gezien worden als een tegenbeweging. Deze vorm van landbouw wil de (efficiëntie) verschillen tussen dieren benutten. Rantsoenoptimalisatie op voersaldo en voeren naar respons in plaats van voeren naar behoefte bieden ook kansen voor vochtrijke voedermiddelen. De ontwikkeling van de biobrandstoffenindustrie brengt nieuwe (eiwitrijke) bijproducten in de markt die interessant kunnen zijn voor de veehouderij. WDG5 (Wet Distillers Grains with Solubles) in het rantsoen zorgt voor een verhoging van het gehalte aan meervoudig onverzadigde vetzuren in de melk. Wel vindt Van Duinkerken dat de samenstelling, voederwaarde en veiligheid van deze nieuwe producten goed moeten worden onderzocht.

De functionele eigenschappen van vochtrijke voeders zijn gunstig voor de diergezondheid. De glucogene energie in deze producten zorgt voor een verbetering van de energiebalans en minder problemen met energiestofwisseling en vruchtbaarheid. Daarnaast is de lage pH gunstig voor de conservering en voor het onderdrukken van ziektekiemen. De vochtrijke voedermiddelen zijn over het algemeen zeer smakelijk, wat de voeropname stimuleert.

Ontwikkelingen

Secretaris van de OPNV Wim Thielen verwacht dat het aanbod van vochtrijke producten in de toekomst stabiel blijft of licht zal toenemen. De steeds hogere energiekosten voor drogen en de CO₂-rechten zijn hiervan de oorzaak. Het effect van de ontwikkelingen in de biobrandstoffenindustrie is lastig in te schatten. Hoe de 'feed - food - fuel' competitie gaat uitwerken, hangt af van deze ontwikkelingen. Momenteel is er discussie over het grondgebruik. De teelt van gewassen voor de productie van biobrandstoffen verdringt in bepaalde gebieden al het verbouwen van voedselgewassen. ■

Rantsoenoptimalisatie biedt kansen voor vochtrijke voedermiddelen.